

K. 01/96

Ośrodek Badania Opinii Publicznej Sp. z o.o.

ul. Dereñiowa 11 02 - 776 Warszawa

tel. (48-22) 644 99 95, (48-22) 644 20 17; fax (48-2) 644 99 47

NIP 521-10-18-407

Optymizm ekonomiczny zimą

- * Generalnie rzecz biorąc, nastroje w grudniu poprawiły się.
- * Najwięcej jest badanych o średnim poziomie optymizmu (48%), nieco mniej - o niskim poziomie optymizmu (40%), a najmniej badanych - o wysokim poziomie optymizmu ekonomicznego (12%).

Warszawa, styczeń 1996 roku

OBOP¹ przeprowadził kolejne badanie poświęcone opiniom Polaków na temat poziomu inflacji, sytuacji na rynku pracy i w gospodarce, a także ich osobistej sytuacji, skłonności do zakupów, oszczędzania oraz położenia materialnego.

Indeks optymizmu ekonomicznego

Badanym zadano w sumie osiem pytań. Traktując łącznie odpowiedzi na wszystkie te pytania, mierzące nastroje związane z sytuacją ekonomiczną, zbudowano indeks optymizmu ekonomicznego². Indeks ten pozwolił podzielić nasze społeczeństwo na trzy grupy: pierwsza - badani o **wysokim poziomie optymizmu ekonomicznego** (6 - 8 odpowiedzi pozytywnych); 12% badanych, druga - badani o **średnim poziomie optymizmu** (3 - 5 odpowiedzi pozytywnych); 48% ankietowanych, trzecią tworzą badani o **niskim poziomie optymizmu**, czyli pesymiści ekonomiczni (0 - 2 odpowiedzi pozytywnych); stanowią oni 40 % ogółu.

Największymi optymistami ekonomicznymi są osoby znajdujące się w dobrej sytuacji materialnej (27%), kierownicy i specjaliści (26%) oraz pozytywnie oceniające kierunek zmian w kraju (21%), a także badani o poglądach lewicowych (21%) i centrolewicowych (17%).

Umiarkowany poziom optymizmu ekonomicznego częściej dotyczy prywatnych przedsiębiorców (64%), uczniów i studentów (64%), pozytywnie oceniających kierunek zmian w kraju (60%), badanych o poglądach centroprawicowych (59%), osób znajdujących się w dobrej sytuacji materialnej (56%) oraz mieszkańców miast do 100 tys. (52%).

¹ Próba losowa mieszkańców kraju powyżej 16 roku życia. Między 13 a 17 grudnia zrealizowano 1103 wywiadów. Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza +/-3% przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

² Były to pytania:

1)- Jak Pana(i) zdaniem, będą kształtować się ceny w ciągu najbliższych 12 miesięcy?

2)- Jak Pan(i) ocenia możliwości znalezienia pracy w Polsce?

3)- Jak Pan(i) sądzi, czy biorąc pod uwagę ogólny stan gospodarki mamy obecnie dobry, czy też zły czas na kupowanie dóbr trwałego użytku?

4)- Czy, Pana(i) zdaniem, w obecnej sytuacji gospodarczej warto oszczędzać?

5)- Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższych 12 miesięcy sytuacja finansowa Pana(i) gospodarstwa domowego poprawi się czy pogorszy się?

6)- Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu ostatnich 12 miesięcy sytuacja finansowa Pana(i) gospodarstwa domowego poprawiła się czy pogorszyła się?

7)- Jak Pan(i) ocenia obecny stan polskiej gospodarki?

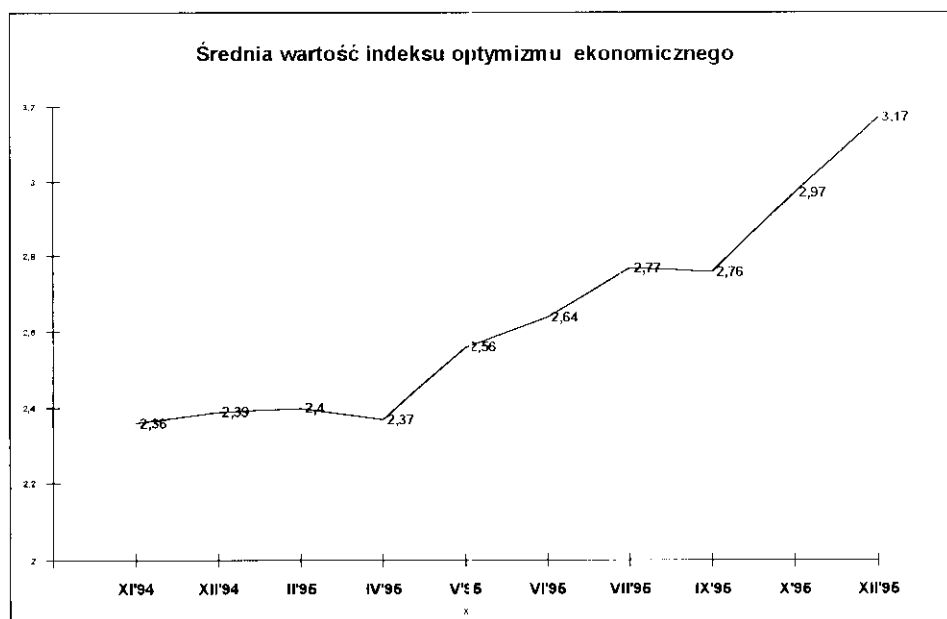
8)- Czy uważa Pan(i), że w ciągu najbliższych trzech lat materialne warunki życia ludności w naszym kraju poprawią się, czy pogorszy się?

Za każdą odpowiedź „optymistyczną” przydzielano 1 punkt, np. w pyt. 1 były to odpowiedzi: ceny będą rosnąć ale wolniej, ceny nie będą rosnąć, a w pyt. 6 były to odpowiedzi: zdecydowanie się poprawiła, trochę się poprawiła.

Pesymizm ekonomiczny najczęściej charakteryzuje osoby znajdujące się w bardzo złej sytuacji materialnej (61%), negatywnie oceniające kierunek zmian w kraju (59%), sześćdziesięciolatków (57%), emerytów i rencistów (53%), osoby posiadające wykształcenie podstawowe (51%) oraz badanych o poglądach prawicowych (50%). Pesymizm ekonomiczny częściej dotyczy kobiet (43%) aniżeli mężczyzn (36%).

Zmiany w optymizmie ekonomicznym

Spoleczne nastroje dotyczące sytuacji ekonomicznej poprawiły się ostatnio, chociaż w dalszym ciągu dominuje stan umiarkowanego optymizmu. Średnia wartość indeksu optymizmu ekonomicznego wyniosła 3,17. Oznacza to, że przeciętny Polak udziela na osiem pytań trzech „optymistycznych” odpowiedzi.

W porównaniu z wynikami z października nastroje dotyczące sytuacji ekonomicznej uległy zmianom. Jak pokazuje poniższa tabela ubyło nam **pesymistów ekonomicznych**.

Tab. Indeks optymizmu ekonomicznego w X'95 i XII'95 .

	X'95	XII'95
wysoki poziom optymizmu	11	12
średni poziom optymizmu	43	48
niski poziom optymizmu	46	40

Najwięcej **optymistów ekonomicznych** przybyło wśród osób o poglądach lewicowych (o 10 pkt).

Tab. Optymizm ekonomiczny a poglądy polityczne w X'95 i XII'95

		poziom niski	poziom średni	poziom wysoki	ogółem
lewicowe	X'95	41	48	11	100
	XII'95	26	53	21	100
centrolewicowe	X'95	36	45	19	100
	XII'95	29	54	17	100
centroprawicowe	X'95	35	52	13	100
	XII'95	33	59	8	100
prawicowe	X'95	45	45	19	100
	XII'95	50	42	8	100

Osoby o lewicowych poglądach politycznych o wiele częściej stwierdzają, że polska gospodarka rozwija się (przyrost o 13 pkt), że można znaleźć w Polsce pracę (o 13 pkt) oraz częściej wyrażają nadzieję, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy ich sytuacja finansowa poprawi się (o 7 pkt).

Na podkreślenie zasługuje fakt spadku optymizmu wśród prywatnych przedsiębiorców (o 13 pkt).

Na spadek optymizmu ekonomicznego wśród prywatnych przedsiębiorców złożyły się następujące zmiany: zmniejszył się odsetek przekonanych, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy ich sytuacja finansowa poprawiła się (o 7 pkt), wzrósł odsetek przekonanych, że ich sytuacja finansowa w ciągu najbliższych miesięcy pogorszy się (o 7 pkt) oraz spadła liczba przekonanych, że nasza gospodarka rozwija się, a inflacja zmniejsza się i przy tym jest łatwiej o pracę (po 7 pkt.)

Umiarkowanych optymistów przybyło wśród dwudziestolatków (o 8 pkt), trzydziestolatków (o 7 pkt), mieszkańców bardzo dużych miast (o 14 pkt) i na wsi (o 6 pkt), badanych z wyższym wykształceniem (o 10 pkt), posiadających centrolewicowe (o 9 pkt) i centroprawicowe (o 7 pkt) przekonania.

„Przesunięcia w opiniach” można zanalizować na dwóch wybranych kategoriach : na osobach z wyższym wykształceniem i mieszkańcach miast powyżej 500 tys.

Pośród badanych z wyższym wykształceniem zmalał odsetek przekonanych o pogorszeniu się ich sytuacji finansowej (o 7 pkt), wzrosła liczba pozytywnych wypowiedzi o

polskiej gospodarce (o 7 pkt), o łatwym dostępie do pracy w Polsce (o 13 pkt), opłacalności oszczędzania (o 17 pkt).

Wśród mieszkańców dużych miast wyraźnie zmalał odsetek mówiących o pogorszeniu się w ciągu ostatnich miesięcy ich sytuacji finansowej (o 13 pkt). Ponadto, wzrosła liczba przekonanych, że obecnie warto oszczędzać (o 13 pkt), że pracę można znaleźć (o 13 pkt), a nasza gospodarka rozwija się (o 13 pkt).

Tab. Optymizm ekonomiczny a miejsce zamieszkania w X'95 i XII'95

		poziom niski	poziom średni	poziom wysoki	ogółem
wieś	X'95	56	39	6	100
	XII'95	45	45	10	100
miasto do 100 tys.	X'95	37	50	12	100
	XII'95	36	52	12	100
miasto 101-500 tys.	X'95	39	47	13	100
	XII'95	40	46	14	100
miasto pow. 500 tys.	X'95	49	34	17	100
	XII'95	34	48	19	100

Pesymizm ekonomiczny wyraźnie spadł wśród bezrobotnych (o 15 pkt), badanych o lewicowych (o 15 pkt) poglądach politycznych, mieszkańców wsi (o 11 pkt) i bardzo dużych miast (o 15 pkt), osób z wykształceniem wyższym (o 14 pkt), podstawowym (o 9 pkt) i zasadniczym zawodowym (o 7 pkt), a także kobiet (o 9 pkt), dwudziestolatków (o 9 pkt), trzydziestolatków (o 8 pkt).

Natomiast podniósł się poziom pesymizmu ekonomicznego wśród rolników (o 8 pkt) i prywatnych przedsiębiorców (o 9 pkt).

W przypadku mieszkańców wsi spadek pesymizmu ekonomicznego dotyczył przede wszystkim dwóch spraw: po pierwsze, nastąpił wzrost przekonanych, że ich sytuacja finansowa w ciągu najbliższych 12 miesięcy poprawi się (o 8 pkt), a po drugie - wzrosła liczba uważających, że nasza gospodarka rozwija się (o 7 pkt).

Wzrost optymizmu ekonomicznego wśród bezrobotnych spowodowała poprawa ich sytuacji finansowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy (o 13 pkt) i nadzieja na poprawę sytuacji finansowej w najbliższym czasie (o 14 pkt). Ponadto, w tej grupie wzrósł odsetek mówiących, że nasza gospodarka rozwija się (o 9 pkt) i przekonanych do kupowania dóbr trwałego użytku (o 14 pkt).

Jak wiadomo optymizm ekonomiczny jest wyraźnie skorelowany z sytuacją materialną badanych. Im lepsza jest sytuacja materialna, tym widoczny jest wyższy poziom optymizmu.

Jednocześnie, nasz grudniowy sondaż wyraźnie pokazał, że po zwycięstwie A. Kwaśniewskiego w wyborach prezydenckich, badani o poglądach lewicowych prezentują wyraźną zwyżkę optymizmu ekonomicznego. Wielkość współczynnika korelacji Pearsona między oceną sytuacji materialnej a indeksem optymizmu ekonomicznego w dwóch ostatnich pomiarach utrzymała się na podobnym poziomie (październik $r = 0,34$, grudzień $r = 0,33$). Jednocześnie wzrósł ten współczynnik pomiędzy lewicowymi poglądami politycznymi a indeksem optymizmu ekonomicznego w tym okresie czasu (październik $r = 0,02$, grudzień $r = 0,12$). Wpływ lewicowych poglądów politycznych ilustruje poniższa tabela. Badani o lewicowych poglądach politycznych we wszystkich podgrupach cechują się wyższym poziomem optymizmu ekonomicznego.

Tab. Średnia wartość indeksu optymizmu ekonomicznego a sytuacja materialna i poglądy polityczne.

dobra			średnia			zła		
lewicowe	prawicowe	nieokreślone	lewicowe	prawicowe	nieokreślone	lewicowe	prawicowe	nieokreślone
4,64	3,91	4,27	3,63	3,06	2,89	2,96	2,04	2,09

Jak pokazują przeprowadzone analizy statystyczne na poziom optymizmu ekonomicznego największy wpływ ma sytuacja materialna, lewicowe poglądy polityczne, lepsze wykształcenie, młodszy wiek i mieszkanie w mieście.

Na ogólne nastroje, jak już wspomniano, składają się opinie o różnych szczegółowych aspektach gospodarczej sytuacji kraju i materialnego poziomu życia ludzi. Warto zatem przedstawić analizę odpowiedzi na pytania, które uległy istotnym zmianom.

Po pierwsze, w opiniach społecznych o stanie polskiej gospodarki przeważają oceny pozytywne nad negatywnymi. Już od września obserwuje się zmniejszenie się liczby stwierdzeń o kryzysie w gospodarce.

Jak Pan(i) ocenia obecny stan polskiej gospodarki ?	IX'95	X'95	XII'95
gospodarka znajduje się w stanie dynamicznego rozwoju	3	2	2
gospodarka znajduje się w stanie powolnego rozwoju	39	40	43
gospodarka znajduje się w stanie lekkiego kryzysu	37	35	35
gospodarka znajduje się w stanie głębokiego kryzysu	17	17	14
trudno powiedzieć	4	7	6

Po drugie, między październikiem a grudniem wzrósł (o 5 punktów) odsetek przekonanych o tym, że warto oszczędzać w obecnej sytuacji gospodarczej. Już tak uważa połowa badanych. Odmiennego zdania było 44% badanych.

Czy, Pana(i) zdaniem, w obecnej sytuacji gospodarczej warto oszczędzać ?	IX'95	X'95	XII'95
zdecydowanie tak	11	11	10
raczej tak	32	34	40
raczej nie	33	32	30
zdecydowanie nie	20	18	14
trudno powiedzieć	4	5	6

Po trzecie, na podkreślenie zasługuje fakt, że nieznacznie wzrosła liczba badanych przekonanych, że ceny gwałtownie wzrosną (o 4 pkt).

Podsumowując, od kwietnia 1995 roku odnotowuje się stopniową poprawę społecznych nastrojów dotyczących materialnego poziomu życia ludzi i ekonomicznej sytuacji kraju. Jak się wydaje, ostatni wzrost optymizmu ekonomicznego związany jest wynikami wyborów prezydenckich.

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu ostatnich 12 miesięcy sytuacja finansowa
Pana(i) gospodarstwa domowego:

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	poprawiła się	bez zmian	pogorszyła się	trudno powiedzieć	
OGÓLEM.....	23	44	32	1	1103
PŁEĆ					
mężczyźni.....	25	44	31	0	528
kobiety.....	22	43	34	1	575
WIEK					
do 19.....	25	57	16	2	95
20-29.....	35	46	19	1	198
30-39.....	27	41	32	0	239
40-49.....	17	41	41	0	200
50-59.....	22	39	39	0	142
60 i więcej.....	15	44	40	1	229
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	20	43	36	1	411
miasto do 100 tys.....	26	46	28	1	343
miasto 101-500 tys.....	19	45	36	0	210
miasto pow.500 tys.....	33	38	28	1	137
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	15	43	41	1	308
zasadnicze zawodowe.....	21	45	34	0	291
średnie i pomaturalne.....	30	42	28	0	392
wyższe z niepełnym.....	32	45	23	0	109
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	35	42	23	0	88
prywatni przedsiębiorcy.....	32	44	24	0	62
rolnicy.....	11	47	42	0	45
robotnicy.....	25	45	31	0	252
pracownicy biurowi.....	29	41	30	0	96
pracownicy usług.....	34	44	22	0	49
gospodynie domowe.....	11	58	31	0	36
emeryci i renciści.....	16	40	43	1	285
uczniowie i studenci.....	24	61	12	3	84
bezrobotni.....	25	30	46	0	93
inni.....	16	75	9	0	11
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	28	35	37	0	178
centrolewicowe.....	29	45	26	0	141
centroprawicowe.....	23	46	30	1	110
prawicowe.....	20	46	34	0	267
trudno powiedzieć.....	21	45	33	1	404
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra i b.dobra.....	48	45	6	1	178
średnia.....	23	49	28	0	698
zła i b. zła.....	6	26	67	1	224
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU					
dobry.....	32	46	22	0	479
zły.....	16	40	43	0	422
trudno powiedzieć.....	20	46	33	1	199

Jak Pan(i) ocenia obecny stan polskiej gospodarki ?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	rozwój	kryzys	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	51	43	6	1100
PŁEĆ				
mężczyźni.....	53	42	4	527
kobiety.....	49	43	8	573
WIEK				
do 19.....	53	40	7	95
20-29.....	57	37	6	198
30-39.....	57	38	4	239
40-49.....	53	42	5	200
50-59.....	56	38	5	142
60 i więcej.....	33	58	9	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	40	54	7	410
miasto do 100 tys.....	57	38	5	343
miasto 101-500 tys.....	58	38	4	209
miasto pow.500 tys.....	60	30	10	137
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	34	55	11	306
zasadnicze zawodowe.....	50	45	5	290
średnie i pomaturalne.....	60	37	4	392
wyższe z niepełnym.....	71	26	3	109
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy, specjaliści.....	68	28	4	88
prywatni przedsiębiorcy.....	63	31	6	62
rolnicy.....	39	56	5	45
robotnicy.....	48	48	4	252
pracownicy biurowi.....	56	38	6	96
pracownicy usług.....	65	34	2	49
gospodynie domowe.....	30	68	2	35
emeryci i renciści.....	40	49	11	283
uczniowie i studenci.....	69	25	6	84
bezrobotni.....	49	45	6	93
inni.....	65	35	0	11
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	56	41	3	178
centrolewicowe.....	58	37	5	141
centroprawicowe.....	65	33	3	110
prawicowe.....	51	45	4	265
trudno powiedzieć.....	42	48	10	404
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra i b.dobra.....	71	25	4	178
średnia.....	53	41	6	697
zła i b. zła.....	30	63	8	224
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	70	27	3	479
zły.....	34	62	4	421
trudno powiedzieć.....	41	41	18	198

Czy, Pan(i) zdaniem, w obecnej sytuacji gospodarczej
warto oszczędzać ?

najbliż

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	51	44	5	1101
PŁEĆ				
mężczyźni.....	54	41	5	527
kobiety.....	48	47	6	575
WIEK				
do 19.....	73	25	1	95
20-29.....	58	39	2	198
30-39.....	47	48	5	239
40-49.....	48	47	5	200
50-59.....	44	46	10	142
60 i więcej.....	45	48	8	228
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	48	47	6	411
miasto do 100 tys.....	51	45	5	343
miasto 101-500 tys.....	52	43	6	209
miasto pow.500 tys.....	56	37	6	137
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	50	41	9	306
zasadnicze zawodowe.....	46	49	5	291
średnie i pomaturalne.....	51	45	4	392
wyższe z niepełnym.....	63	36	1	109
GRUPA SPOŁ. -ZAWODOWA				
kierownicy, specjaliści.....	64	34	3	88
prywatni przedsiębiorcy.....	46	51	4	62
rolnicy.....	49	43	8	45
robotnicy.....	51	46	3	252
pracownicy biurowi.....	47	51	2	96
pracownicy usług.....	62	35	3	49
gospodynie domowe.....	30	64	6	36
emeryci i renciści.....	42	48	10	283
uczniowie i studenci.....	76	23	2	84
bezrobotni.....	49	44	7	93
inni.....	67	33	0	11
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	60	38	3	176
centrolewicowe.....	50	44	6	141
centroprawicowe.....	56	39	5	110
prawicowe.....	45	49	6	267
trudno powiedzieć.....	48	45	6	404
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra i b.dobra.....	62	37	1	178
średnia.....	52	44	5	696
zła i b. zła.....	37	52	11	224
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	59	38	3	477
zły.....	40	54	6	422
trudno powiedzieć.....	53	37	10	199

Jak, Pan(i) zdaniem, będą kształtować się ceny w ciągu najbliższych 12 miesięcy ?

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	wzrost	tak jak do tej pory	spadek	trudno powiedzieć	
OGÓLEM.....	11	65	21	3	1101
PŁEĆ					
mężczyźni.....	10	65	23	3	526
kobiety.....	12	65	19	3	574
WIEK					
do 19.....	7	65	24	4	95
20-29.....	8	67	23	2	196
30-39.....	11	72	16	1	238
40-49.....	14	64	20	1	201
50-59.....	10	67	21	2	142
60 i więcej.....	14	55	23	8	229
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	11	62	22	4	410
miasto do 100 tys.....	11	65	22	2	343
miasto 101-500 tys.....	10	69	19	2	210
miasto pow.500 tys.....	12	69	17	2	137
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	10	61	22	7	308
zasadnicze zawodowe.....	14	62	22	2	290
średnie i pomaturalne.....	10	71	18	1	391
wyższe z niepełnym.....	11	63	24	1	109
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	15	63	20	1	88
prywatni przedsiębiorcy.....	9	71	21	0	62
rolnicy.....	10	57	26	6	45
robotnicy.....	11	70	18	1	250
pracownicy biurów.....	15	69	17	0	96
pracownicy usług.....	14	67	18	1	49
gospodynie domowe.....	12	73	15	0	36
emeryci i renciści.....	11	61	21	7	285
uczniowie i studenci.....	5	66	26	3	84
bezrobotni.....	10	60	29	2	94
inni.....	10	43	37	10	11
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	9	64	24	2	177
centrolewicowe.....	5	69	24	2	141
centroprawicowe.....	9	67	21	2	110
prawicowe.....	18	63	18	2	267
trudno powiedzieć.....	10	65	20	4	402
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra i b.dobra.....	7	67	24	2	177
średnia.....	10	67	21	2	697
zła i b. zła.....	17	58	19	6	225
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU					
dobry.....	5	65	28	2	478
zły.....	18	64	15	3	422
trudno powiedzieć.....	10	66	18	6	198

Jak, Pan(i) sądzi, czy biorąc pod uwagę ogólny stan gospodarki
mamy obecnie dobry, czy też zły czas na kupowanie dóbr trwałego użytku ?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	dobry	zły	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	65	24	11	1100
PŁEĆ				
mężczyźni.....	65	26	8	527
kobiety.....	65	22	13	573
WIEK				
do 19.....	68	22	10	95
20-29.....	70	20	10	198
30-39.....	70	26	5	239
40-49.....	69	20	11	200
50-59.....	67	19	14	142
60 i więcej.....	51	34	15	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	65	25	11	410
miasto do 100 tys.....	69	22	9	342
miasto 101-500 tys.....	64	27	10	210
miasto pow.500 tys.....	61	23	16	137
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	59	25	16	305
zasadnicze zawodowe.....	63	28	10	291
średnie i pomaturalne.....	67	24	9	392
wyższe z niepełnym.....	83	10	7	109
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy, specjaliści.....	82	9	8	88
prywatni przedsiębiorcy.....	77	21	2	62
rolnicy.....	54	34	12	45
robotnicy.....	68	27	5	252
pracownicy biurowi.....	67	22	11	96
pracownicy usług.....	68	27	6	49
gospodynie domowe.....	59	25	16	36
emeryci i renciści.....	55	27	18	282
uczniowie i studenci.....	69	19	12	84
bezrobotni.....	69	21	10	93
inni.....	38	44	18	11
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	70	22	8	178
centrolewicowe.....	75	19	6	141
centroprawicowe.....	72	18	10	110
prawicowe.....	61	30	8	266
trudno powiedzieć.....	61	24	15	402
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra i b.dobra.....	80	16	3	178
średnia.....	65	24	11	695
zła i b. zła.....	54	29	17	224
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	76	17	7	479
zły.....	58	33	9	421
trudno powiedzieć.....	54	23	23	198

Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację finansową Pana(i)
gospodarstwa domowego ?

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	brakuje	wystar- cza	extra wydatki	trudno powiedz- ieć	
OGÓŁEM.....	27	55	18	0	1102
PLEĆ					
mężczyźni.....	25	56	19	1	527
kobiety.....	28	55	17	0	575
WIEK					
do 19.....	21	53	26	0	95
20-29.....	24	52	23	0	198
30-39.....	25	52	23	0	239
40-49.....	31	54	14	0	200
50-59.....	24	59	15	2	142
60 i więcej.....	31	60	9	0	229
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	32	58	10	1	412
miasto do 100 tys.....	24	56	20	0	343
miasto 101-500 tys.....	25	49	25	1	210
miasto pow.500 tys.....	22	56	22	0	137
WYSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	37	56	7	1	308
zasadnicze zawodowe.....	33	53	13	1	291
średnie i pomaturalne.....	19	60	21	0	392
wyższe z niepełnym.....	12	40	48	0	108
GRUPA SPÓŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	9	44	46	0	88
prywatni przedsiębiorcy.....	21	36	43	0	62
rolnicy.....	39	57	4	0	45
robotnicy.....	28	61	11	0	252
pracownicy biurowi.....	14	66	20	0	96
pracownicy usług.....	22	47	30	0	49
gospodynie domowe.....	29	61	10	0	36
emeryci i renciści.....	33	57	9	2	285
uczniowie i studenci.....	10	58	32	0	84
bezrobotni.....	50	45	5	0	94
inni.....	17	65	18	0	11
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	28	53	18	1	178
centrolewicowe.....	14	58	27	1	141
centroprawicowe.....	17	60	23	0	109
prawicowe.....	31	50	19	0	267
trudno powiedzieć.....	30	57	12	0	404
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra i b.dobra.....	4	40	56	0	178
średnia.....	21	66	13	0	697
zła i b. zła.....	63	36	1	1	225
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU					
dobry.....	20	57	23	0	479
zły.....	36	49	15	0	422
trudno powiedzieć.....	24	64	11	1	199

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższych 12 miesięcy sytuacja finansowa Pana(i) gospodarstwa domowego:

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	26	51	17	6	1102
PŁEĆ					
mężczyźni.....	28	51	16	5	527
kobiety.....	24	52	17	7	575
WIEK					
do 19.....	36	52	6	7	95
20-29.....	39	45	10	6	198
30-39.....	25	55	14	6	238
40-49.....	24	54	17	5	201
50-59.....	18	55	20	8	142
60 i więcej.....	18	49	27	5	229
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	26	51	17	7	412
miasto do 100 tys.....	27	51	16	5	343
miasto 101-500 tys.....	23	57	16	4	210
miasto pow. 500 tys.....	28	45	17	9	137
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	24	49	19	8	308
zasadnicze zawodowe.....	27	53	16	4	291
średnie i pomaturalne.....	26	53	14	7	392
wyższe z niepełnym.....	31	47	19	2	109
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	31	50	17	2	88
prywatni przedsiębiorcy.....	38	32	20	9	62
rolnicy.....	26	53	10	10	45
robotnicy.....	26	58	12	5	251
pracownicy biurowi.....	19	56	15	10	96
pracownicy usług.....	25	61	7	7	49
gospodynie domowe.....	11	59	26	4	36
emeryci i renciści.....	21	48	26	5	285
uczniowie i studenci.....	33	53	8	6	84
bezrobotni.....	34	46	13	8	94
inni.....	46	46	7	0	11
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	38	43	15	4	177
centrolewicowe.....	24	63	10	3	141
centroprawicowe.....	17	57	19	7	110
prawicowe.....	18	55	26	2	267
trudno powiedzieć.....	29	47	13	10	404
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra i b.dobra.....	40	47	7	6	178
średnia.....	24	55	14	6	698
zła i b.zła.....	21	43	30	6	225
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU					
dobry.....	36	49	10	4	478
zły.....	19	53	23	5	423
trudno powiedzieć.....	19	52	17	12	199

Jak Pan(i) ocenia możliwości znalezienia pracy w Polsce ?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	można	nie można	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	46	50	3	1103
PŁEĆ				
mężczyźni.....	51	47	1	528
kobiety.....	42	53	5	575
WIEK				
do 19.....	45	52	3	95
20-29.....	57	40	3	198
30-39.....	50	49	1	239
40-49.....	46	54	1	201
50-59.....	43	54	3	142
60 i więcej.....	37	56	7	229
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	38	58	4	412
miasto do 100 tys.....	42	56	3	343
miasto 101-500 tys.....	56	41	3	210
miasto pow.500 tys.....	67	30	3	137
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	34	61	6	308
zasadnicze zawodowe.....	48	51	2	291
średnie i pomaturalne.....	50	48	2	392
wyższe z niepełnym.....	67	29	4	109
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy, specjaliści.....	64	31	5	88
prywatni przedsiębiorcy.....	71	28	2	62
rolnicy.....	44	51	5	45
robotnicy.....	48	50	3	252
pracownicy biurowi.....	49	51	0	96
pracownicy usług.....	66	34	0	49
gospodynie domowe.....	34	63	3	36
emeryci i renciści.....	39	56	6	285
uczniowie i studenci.....	50	48	2	84
bezrobotni.....	22	77	1	94
inni.....	58	42	0	11
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	46	52	3	178
centrolewicowe.....	57	41	2	141
centroprawicowe.....	53	45	2	110
prawicowe.....	51	48	2	267
trudno powiedzieć.....	38	57	5	404
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra i b.dobra.....	62	37	1	178
średnia.....	47	49	3	698
zła i b. zła.....	30	65	5	225
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	51	47	2	479
zły.....	40	58	2	423
trudno powiedzieć.....	49	42	9	199